Debreczen 1892. XXII. évfolyam 94. sz. Kedd. április 23.

Előfizetési árak:
Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy hóra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházza szemben.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámitás mellett.

MTA KÖNYVTÁRA

Választás? Kinevezés?

Debreczen, április 23.

(**E.**) Az 1891. XXXIII. t. cz. a közigazgatás államositását rendelte el. Az állami közigazgatásnak a vármegyékben és községekben keresztülvitelére törvényjavaslat terjesztendő elő a kormány által. A javaslatnak még ez évben törvénynyé kell válnia, mert a vármegyei tisztviselők választása a f. év végével letelik. Az egyházpolitikai törvények végrehajtása és a függőben levő kapcsolatos javaslatok tárgyalása folyamatban van; e kettős nagy feladat ugy a kormány, mint a törvényhozás munkásságát teljesen lekötvén, nem lehet kilátás e közigazgatási törvényczikkeknek még az idén megalkotására s életbeléptetésére.

Ebben a nehéz helyzetben ideiglenes átmeneti intézkedés biztosithatja csak a közigazgatás zavartalan menetét. Háromféle eljárás kinálkozik; a régi vármegyei és községi törvény alapján választás, az államositási csonka törvény foganatositásául kinevezés és az eddigi tisztviselőknek az állami közigazgatás kodifikálásáig hivataluk ideiglenes betöltésére megbizatásuk.

A választás még mindig elég népszerü eljárásra kinálkozik első sorban. De mennyi időre? Hat évre visszavetni az állami közigazgatás szervezetét indokolatlan, sőt káros volna. Egy évre rendezni tisztujitást czéltalan, de nem is tehető törvény-változtatás nélkül. Már pedig ismét 2 paragrafussal provokálni hónapokra terjedhető általános vitát a municipálisták és állami közigazgatást pártolók közt időveszteget volna. És méltatlanság eshetnék a választásnál esetleg megbukó régi választott tisztviselőkön, kik fölött a hajdani kinevezésnél előnnyel birnának a hivatalban levő uj tisztviselők, mi épen az alkalmazás élettogytáig tartásának fontos elvét tenné mindjárt az államositás életbeléptetésénél illusóriussá.

Kinevezés az állami közigazgatás kodifikálása előtt csak a kormánynak adott külön felhatalmazás alapján történhetnek a törvényhatóságokban és községekben. A felhatalmazást immár csak a törvényhozás adhatja meg, tehát ismét azzal a nehézséggel kell számolni, hogy parlamenti meddő viták, sőt esetleg obstrukcziók fecséreinek a törvényhozás idejét el, annál inkább, mert rendeletkibocsátásokra kellene a kormányt felhatalmazni és utasitani, ami az ellenzék haragját felkorbácsolná. Ezért nem látjuk ajánlatosnak azt a különben nagyon helyes czélzatu és gyakorlati törvénytervezetet, a mely „egy alispán“ legujabb tópiratában lőn a nyilvánosság elé bocsátva.

A választás és kinevezés hivei, a municipálista és centralista politikusok nagy mérkőzése maradjon a közigazgatási Codex megalkotásának nagy alkalmára fenn. Most nem elvek harczáról, hanem az állami közigazgatási törvény életbeléptetéséhez átmeneti időszakra a közigazgatás fontosságának biztositásáról, tehát oly modus vivendiről lehet csak szó, mely a választási és kiszavazási rendszer elvben már eldőlt, de gyakorlatban még meg nem valósult kérdésének megoldásáig a közigazgatás menetét megóvja ugy a fenakadástól, mint az átmeneti időkben támadható zökkenésektől, rázkódásoktól.

A tisztviselők mandátumának ujévkor lejártával mind a választás mind a kinevezés hivei által elfogadható indifferens eljárásként a helyettesités, az ideiglenes megbizás kinálkozik. A választás-pártiak megnyugosznak abban hogy a közigazgatási törvények ajánlkozásáig az ő választottjaik, az ő bizalmas embereik vezetik a közigazgatást; a kinevezés-pártiak biztositásához látnak a közigazgatás jó fejlődésére abban, hogy a választott tisztviselők éveken át próbált és bevált erői a felelős kormány által ideiglenesen helyettesitesse megbizással, tehát állami fegyelmi hatóság és közvetlen rendelkezés mellett, az egyéni felelősség fontos elvével karöltve járó egyéni önállóbb hatáskörrel igazgatnak a közigazgatás kodifikálásának befejezéséig. A tisztviselők pedig állásuk örökös voltának a tisztujitás erélyeitől megszabadulásnak tudatában és azon (kormányilag biztositható) kilátással, hogy ideiglenes helyettesitésük ideje államt szolgálatokba, tehát nyugdijaztatásukba is beszámitható lesz: a közigaztatás reformját megelőzőleg is uj életet teremthetnek, mert nemcsak az intézmény, hanem (első sorban) az emberek rendszerességétől függ a siker, a rendszerességet megalkotni pedig az egyéni kötelességtudás és nemes ambitio jobban képet, mint az általánoságokban mozgó rendelethalmaz, központi utasitás.

— **A vallás szabad gyakorlata a képviselőház bizottságaiban.** *Csáky* Albin elnöklete alatt a képviselőház közoktatási bizottsága tegnap tárgyalta a vallás-szabadság gyakorlatáról szóló javaslatot; *Bessenyei* előadó ismertette. *Wlassics* Gyula min. kijelenté, hogy a főrendek a javaslat egyik lényeges részét kihagyták, s ezt a kormány nem akceptálja. Kéri a javaslat eredeti rendelkezéseinek fenntartását. — *Molnár* Antal pártolja, hogy a javaslat visszaküldessék a főrendekhez; hasonló képpen *Sréter* Alfréd, *Kiss* Albert, *Boda* Vilmos. A főrendiház által tett módositások mellett csak a nemzeti párti *Sághy* és *Bánó* szólottak. A bizottság e két szavazat kivételével kimondta, hogy a javaslatból kihagyott részek visszahelyeztessenek. A képviselőház igazságügyi bizottsága tegnap tárgyalta ujra a vallás szabadgyakorlatáról szóló javaslatot. Bánffy kijelenté, hogy a kormány nem nyujthat garancziát arra nézve, hogy a főrendiház elfogadja, de törekedni fog a két ház között az egyetértést létrehozni. A bizottság elfogadta a főrendek szerkezeti módositását, de a 22—26. szakaszokat fentartja és reméli a főrendek hozzájárulását.

— **Belföldi hirek.** (A déli vasut államositása.) Wurmbrand gróf osztr. kereskedelmi miniszter a költségvetés bizottság ülésén Russ kérdésére azt válaszolta, hogy a kormány egyelőre letett a vasutállamositási akczióról. A déli vasutat illetőleg a magyar kormány először több elvi kérdés megoldását kivánja. Minthogy a kormány nagy tervet akar a ház elé terjeszteni, mely előtt most is nagy munkák állanak, ezért ez évben nem terjeszthet elő az államositásra vonatkozó javaslatot. — (A pápai követ Váradon.) Agliardi nunczius tegnap befejezte budapesti tartózkodását s a délutáni vonattal Nagyváradra utazott Schlauch Lőrincz, biboros püspök látogatására. Agliardi érsek 25-ig marad Nagyváradon, a honnét egyenesen Bécsbe fog állomására visszautazni. — (A kecskeméti polgármester lemondása.) Lestár Péter, Kecskemét város polgármestere, benyujtotta nyugdijaztatása iránti kérvényét. A köztiszteletben álló polgármester elhatározása váratlanul jött és nagy meglepetést okozott Kecskeméten. Igyekeznek is minden áron lebeszélni Lestárt elhatározásáról, annál is inkább, mert a polgármesteri szék betöltése már ez alkalommal nagy nehézségekbe ütköznék. — (A nyitrai választás.) Holnap választanak ujra Nyitrán. A választási előkészületek nagyban folynak és mindkét párt biztosra veszi jelöltjének győzelmét. A választás napjára Nyitrára érkeznek: Pázmándy Dénes, Förster Ottó, Kubina József, Kund Jenő, Bolgár Ferencz, Zelenyák János, Gajári Ödön, Kubinyi Géza és Schöber Ernő országgyülési képviselők.

— **Külföldi hirek.** (Béke Chinával és Japánnal közt.) Hirosimából érkezett táviratok szerint a békeszerződést szombaton ratifikálták. — (Az Egy. Áll. elnöke Franczia országban.) Az amerikai Egyesült Államok elnöke ősszel hivatalos látogatást fog tenni Franczia országban, melynek politikai és kereskedelmi kihatása lesz. — (Török albán összeütközés.) Cettinjébe érkezett jelentések szerint, Plawa mellett török csapatok és az albán lakosság között összeütközés volt, mely alkalommal több halott és sebesült — köztük néhány asszony — maradt a harcztéren. A várost a török csapatok körülzárták.

Törvénytervezet.

a törvényhatósági tisztviselők, községi és körorvosok és községi s körjegyzők államositásáról.

Irta: **„Egy alispán“.**

1. §. Az 1891. XXXIII. t.-cz. 1. §-a értelmében a törvényhatósági közigazgatást jelen törvény élethe léptetől kezdve az állam által állandóan kinevezett tisztviselők látják el, kik közé a községi és körorvosok, továbbá a községi és körjegyzők is tartoznak.

2. §. A törvényhatóságoknak és községeknek a tisztviselők ellenőrzésére s azok feletti fegyelmi hatóság gyakorlására vonatkozó jogai a törvényhozás további rendelkezéséig épségben tartatnak.

3. §. A minisztérium megbizatik, hogy a jelen törvény hatálya alá eső tisztviselők számára addig is, mig az törvényhozásilag szabályoztatik — szolgálati utzsitást bocsásson ki, — mely az ország területén müködő törvényhatósági és községi tisztviselők ügykörét, jogait és kötelességeit lehető egyöntetüséggel szabályozza.

4. §. A miniszterium megbizatik, hogy a jelen törvény folytán államszolgálatba lépő tisztviselőket hatáskörükhöz képest az őket megillető rangosztályokba sorozza s azoknak megfelelő fizetéséről esetleg pótköltségvetés utján gondoskodjék.

5. §. A minisztérium felhatalmaztatik, hogy a törvényhatóságok és községek szolgálatában álló s a jelen törvenyben megjelölt tisztviselőket eddigi állásaikban megerősitse, illetve ujból kinevezhesse, amennyiben azonban nem szolgálatképesek, a hozzájárulással mellett alkotott nyugdijalapok terhére és az eddig fennálló szabályok szerint e törvény életbe lépte előtt nyugdijazhassa.

6. §. A miniszterium utasittatik, hogy a törvényhatósági és községi közigazgatás rendezésére s a polgári és önkormányzati jogok biztositására szükséges törvényjavaslatokat az 1891. XXXIII. t.-cz.-ben nyert utasitáshoz képest mielőbb és egyidejüleg terjessze a törvényhozás elé.

7. §. Ez a törvény 1896. január 1-én lép életbe s annak végrehajtásával a miniszterium megbizatik.

A fürdőben.

A gőzfürdőben történt tegnap ez a furcsa eset. Frankfurtból Debreczenbe jött egy vigécz és hogy kifőzze fáradt termetét, a kora reggeli órákban elment a gőzbe.

A fürdőszoba tele volt emberrel, de neki mégis jutott egy kis hely az alsó ülőkén.

Mikor már csorgott a tarkóján a verejték, a hevülő vigécz igy kiáltott! Masszőr! Masszőr!

A szolgák közül véletlenül senki sem volt jelen, hanem azért a sarokból előlépett egy izmos ur, egy barna képü gyógyszerész segéd, ki mindig gonoszságon töri a fejét.

— Gefällig Platz zu nehmen!

A vigécz végig nyult a padon s a furfangos patikus erősen átkapcsolva a nyaka csigolyáját, elkezdte masszirozni.

A szerencsétlen vigécz először csak nyögött, de az ál-masszőr lelkesitette, biztatgatta: das ist gut; das ist gesund!

Mikor már végig gyurta, ropogtatta a szerencsétlen germán termetét, hatalmas tenyerével egy csattanós ütést mért annak legnemesebb részére.

Az agyongyötört ember felordított, azután talpra ugorva, a *panaszkönyvet* kérte.

A furfangos gyógyszerész már akkor eltünt a sürü gőzben és nagy szerényen meghuzódott a legfelsőbb lépcsőfokon, a hol már csak a pelikánok állják ki a forróságot.

A nagy lármára megjelent a tulajdonos is kérdezte, hogy mi a baj?

— Mi a baj? Mi a baj? Hát egy hitvány fürdőszolga . . . jaj, jaj jaj! . . .

A németnek még a szava is elállott a fájdalomtól. Elöhitták a fürdőszolgákat; de mindenik igazolta az alibit. Ekkor egy jelenlevő orvos azt mondta, hogy jó lenne a német sógort bevinni a megfigyelő osztályba, hátha vértorlódása van.

Megijedt erre a megpotyolt vigécz, felöltözött és felfogadta, hogy ebben a barbár országban többé sohasem megy gőzben, vagy ha megy is, nem masszirozatja meg magát.

Izé.

A Csokonai kör évi jelentése.

A Csokonai kör közgyülésén dr. *Bakonyi* Samu főtitkár által előadott jelentés befejező részét a következőkben adjuk:

A debreczeni Casinó a Kazinczy alapitványból hirdetett pályázatra beérkezett munkák megbirálására, valamint a pálya-kitüzésére ez évben is körünket kérte föl.

A beérkezett négy prózai és három verses pályamunka közül a „Komáromi Csipkés György élet és jellemrajza“ czimü történelmi dolgozat és a „Karácsony György“ czimü népmonda nyerték meg a dijakat. — Uj pályakérdésekül pedig prózai munka tárgyául kitüzetett „Árpád alakja a magyar mondában és szépirodalomban“; verses pályázatra pedig „Satyra“ a mai társadalmi életből vett tárgygyal.

Ezzel kapcsolatban örvendetes jelentés gyanánt számolhatunk be arról az alapitványról, melyet irodalmunk egy derék barátja, a mult évben elhunyt Telegdy K. László tett egy Debreczeni Első Takarékpénztári részvény oly czélu fölajánlásával, hogy annak jövedelme nagyobb időközökben kitüzendő szinmü-pályázat jutalmául tüzessék ki.

Ez évi irodalmi természetü tevékenységünknek legmaradandóbb emlékét azonban a már emlitett Évkönyv kiadásával kivántuk megörökiteni. Évkönyvünk felöleli a Csokonai-kör eddigi irodalmi munkásságának legérdekesebb részét és különösen a Debreczenre és Debreczen multjára vonatkozó közlemények, e mellett városunk müvelődéstörténetéhez is igen becses adalékokat nyujtanak. — Az az elismerés, mely Évkönyvünket nemcsak tagtársaink részéről, de minden oldalról fogadta, megnyugtathat bennünket az iránt, hogy a Csokonai-kör nem hiába dólgozott és buzditson is mindnyájunkat a kör hivatásának megfelelő tevékenységre.

Ezen hivatásból kifolyó feladatunknak tekintettük egyéb közmüvelődési és szépészeti érdekeink felkarolását is. — Mult évi közgyülésünk határozatához képest a debreczeni protestáns egyetem, illetőleg főiskolánk egyetemmé fejlesztésének czéljaira megszavazott 1000 korona esedékes részleteit befizettük a főiskolai pénztárba. — Anyagi erőnket fölülmulja, hogy nemzeti emelkedésünk ezen hatalmas épületéhez, Debreczen nagyságának ezen messze-világitó toronyához több pénzbeli áldozattal járulhassunk; de örökre büszkeségét fogja képezni a Csokonai-körnek, hogy egyetemünk kérdésének napirendre hozatalában szavát a legelsők között emelte fel.

A szépités terén kifejtett mult évi müködésünknek legkiemelkedőbb mozzanata volt a Kossuth-szobor bizottság megalakitása.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Finale.

Ahány kinos órát
Szereztél te nékem,
Én hütlen virágom,
Elbervadt reményem:
Annyi szörnyü átkot
Nem kivánok néked —
Adjon Isten érte
Annyi boldog évet,
Annyi boldog évet.

Ahányszor az ajkam
A neved rebegte,
Ahányszor az ajkam
Áldást kért fejedre:
Annyi átkot Isten
Fejedre ne hozzon —
Örömtől a szived
Annyiszor dobogjon,
Annyiszor dobogjon.

Ahányszor öleltél,
Ahány csókot adtál;
Ahányszor esküvel
Hűséget fogadtál:
Ne büntessen annyi
Tővissel az Isten —
Ölerébe utadra
Annyi rózsát hintsen,
Annyi rózsát hintsen.

Rózsa Miklós.

Történet, amelyiknek nincs vége.

Irta: **Krudy Gyula.**

(Folytatás és vége.)

Bementünk a lakására. Az asszony nem mutatkozott sehol. Konyakoztunk és ő ezt a témát folytatta. Nagyon ellágyult, miután sokat ivott és hátradülve a kényelmes zsöllébe, arról kezdett beszélni, hogy mégis ostoba ember ő.

— Látod, pajtás zár alatt tartom. Félek, hogy itt hagy egyszer és akkor megbolondulok. — Igen.

Megbolondulnék barátom, nagyon szeretem és ő is szeret Néha ugy találom, hogy én vagyok a legboldogabb ember a világon, máskor meg a homlokomat öklözöm. Nem kellett volna vele soha sem megismerkedni. Soha, barátom? — szólt nyomatékkal Aztán elcsendesedett és csak ugy mormogta halkan:

— Itt hágy egyszer és én akkor tisztára megbolondulok. Tisztára, Guszti.

A többit csak a lapokból tudom. Az asszony aztán csakugyan ott hagyta és Sándor nem bolondult meg. Józan lett; egyszerre elmondta a körben a filozofiáját:

— Minek ölném meg magamat. Rossz asszony volt és czéda. Elment, jól tette. Megszabadultam tőle.

Aztán látta az asszonyt az utczán. Az asszony kocsin ment, két tüzes paripa volt a hintóba fogva és az asszony félig feküdt a széles bársony üléseken, mint egy nyiló nagy buja virág. Akkor lett Sándor bolond. Utána rohant a kocsinak, aztán a revolveréből négyszer rálőtt az asszonyra. A zsebében hordott egy jól megtöltött zömök bulldog revolvert. Szerencsétlenségére akkor is nála volt.

Az asszonyon keresztül ment egy golyó a mellén. Felépült, nem lett semmi baja.

Siettem végig a folyosón. Látni akartam ezt a pár embert egy födél alatt.

II.

Már javában folyt a tárgyalás. Hirtelen körülnéztem. Riporterem nem volt sehol. A zsurnalisztak asztalánál néhány jóképü napszámos könyökölt, tanuk, szépen megkértem az egyiket, hogy mivel neki itt nincs joga ülni, engedje át a helyét.

Sándor ott ült a vádlottak padján. — Sápadt volt az arcza nagyon és mindjárt észrevett, mikor letültem, s bicczentett felém fejével. Egész egykedvüen ült ott. Figyelmesen hallgatta az ügyész beszédét és néha kérőleg, könyörgőleg pillantott át a védőjéhez egy sovány kisemberkéhez.

Sok volt a tanu. Utczán történt a dolog és a járókelők közül sokan látták az esetet. Kerestem az asszonyt a szemeimmel. Ott ült ő is. Sötét ruhában volt mint rendesen Az arcza kissé megfehéredett a sok betegeskedésben, de szebb volt, mint azelőtt. Kissé meghizott; üde lett és kivánatos. Lopva néha odanézett a férfira, az pedig nem akarta észrevenni. Pedig gyakran nézett rá. Szeretett volna találkozni a tekintetével és mindegyik sikertelen kisérlet után elpirult kissé az arcza.

Ahogy hallgatta a vádló kemény szavait, látszott rajta a szorongás. Összerezzent

A drága hamvakat még nem ölelte keblére az anyaföld, midőn felmerült ez eszme, hogy emeljünk érczszobrot Debreczen falai között a magyar történelem legfényesebb alakjának. Az eszmét sajtónk és a közvélemény általános lelkesedéssel fogadta s az 1894. április 8-kán megalakitott 226 tagu „debreczeni Kossuth szobor bizottság“ alig egy év alatt készpénzben 7,300 frtot megszavazott, de még be nem fizetett összegekben és természetben szolgáltatandó ajánlatokban csaknem ugyanennyit biztositott a szobor alap javára, melyhez az egész hazafias mozgalmat kezdeményező körök saját pénztárából szintén 200 koronával járult. — Az eredményt sajátos viszonyaink között kicsnyelnünk nem lehet és remélhetjük, hogy Kossuth Lajos szobor alakja nem nagyon sok idő mulva hirdetni fogja Debreczen kegyeletét.

Szépitési feladataink közé tartozott a mult évben is az Emlékkertek gondozása. Az emlékkertek keritésének vandal kézre való folytonos megrongálása következtében elhatározták annak lehető olcsó, de a jóizlést mégis kielégitő alapos kijavitását, addig is, mégis kielégitő alapos kijavitását, addig is, mig az idei költségvetés kapcsán előterjesztett javaslatunk elogadása esetén létesitendő alapból mindkét emlékkert alacsony, modern izlésü vaskeritéssel lesz ellátható. A javitás munkálatai csak a f. évben lesznek keresztül vihetők, mert a nemes város által ezuttal is megszavazott s hálás köszönettel fogadott 600 frtnyi segély csak a f. évben volt kiutalványozható.

Foglalkoztunk a város-rendezés körébe vágó ujabb eszmékkel is. Nevezetesen egy tagtársunk inditványára a kollégium mögött fekvő, elhanyagolt az u. n. Kis-köz szabályozása tárgyában javaslat kidolgozására bizottságot küldöttünk ki.

E helyen megelégedéssel mutatunk rá arra az örvendetes eredményre, hogy az általunk évek óta hangoztatott kivánságokhoz képest törvényhatósági bizottságunk közgyülése határozott végre a Csapó-utcza és az Egyháztér sarkán disztelenkedő Stenczingerház megszerzése és lebontása tárgyában, megteremtette a *szépitési és kisajátitási alapot* és záros határidőt tüzött ki az utczák elnevezése és uj házszámozás tárgyában létesitendő javaslat előterjesztésére.

A Csokonai kör azonban, mely a jövő fejlődést munkálja, kegyelettel őrzi a mult hagyományait is, azért kezdeményeztük a Mélius Péter sirja és egyéb régi emlékek felkutatására a Csokonai kör, Debreczen sz. kir. város és debreczeni ev. ref. egyház kiküldöttéből álló bizottság alakitását, melyet a nemes város, valamint a debreczeni ev. ref. egyház és főiskola már is 100—100 frtnyi segélyben részesit és mely tényleges működését megkezdi, mihelyt a tek. városi tanács által kiküldött egyik tagjának az elhunyt Zöld Mihály tanácsnoknak helye betöltetik.

Ezekben vázoltuk mult évi működésünk, képét, melynek kiegészitéséül megemlitjük hogy 7 választmányi, 3 szakosztályi és bizottsági ülésen törekedtünk körünk ügyeit legjobb tehetségünk szerint elintézni. Anyagi tekintetben nem panaszkodhatunk, mert 1554 frt 85 krt tevő bevételünk, 1353 frt 31 krnyi kiadásunkat 201 frt 54 krral multa felül mig 15607 frt 91 kr. vagyonunk 341 frt 72 kr. vagyonszaporodást mutat.

A kör tagjainak számában, mint jelentésünk bevezető részében kiemelni kötelességünknek tartottuk, nem gyarapodott. Alapitó tagunk van 55, rendes tagjaink száma mindössze 304. — Bizonyára elég tekintélyes szám, de mégis messze elmarad attól a képtől a milyennek mi a Csokonai-kör jövőjét lelki szemeink elé rajzoljuk, — a milyenné azonban csak ugy fejlődhetik, ha bennünket s a körnek módositott alapszabályok szerint nemsokára bekövetkező uj szervezetét Debreczennek minden polgára rang és osztály különbség nélkül azzal a meleg érdeklődéssel és bizalommal támogatja, a melyet kérünk is szeretett városunktól, a melylyel a maga bölcsessége által vezetve, bizonyára fokozottabb mértékben fogja törekvéseinket megajándékozni.

Debreczenben a Csokonai kör választmányunk 1895. április 19 én tartott gyülésből.

Géresi Kálmán alelnök. **Dr. Bakonyi Samu.** főtitkár.

Szinház.

* **Télen.** Talán még hasznára is vált a repertoárnak az, hogy a tegnapra hirdetett hangverseny elmaradt és *Bokor* József páryanyertes népszinmüvét: *Télen* adták. A mi közönségünk szivesen hallgat végig egy egy hangversenyt; de ezekből a csemege falatokból elég a szezonban egy-kettő és a mi publikumunknak e szezonban már böven ki jutott. A Vasques grófné és társai elmaradása jutatott volna egy napot a nagy közönségnek, ha a direktor a vásár kedvéért és a hangversenyzők határozott óhajtására, a könnyebb elszámolás végett, bérletszünetben nem adatja e népszinművet. Igy csak kis számu közönség gyült egybe a szinházban: a páholyok és parquette sorai üresen álltak. Hanem az a kicsiny válogatott közönség aztán, azt hisszük, mindenképen szivesen vette az önkéntelen darab változást, ép ugy, mint szivesen vettük ki, kik nem jutottunk abba a kellemetlen helyzetbe, hogy az előre „*előhirü*“, „a m. kir. opera legelső tagja“ stb-nak hirdetett hangversenyzők fölött nekik esetleg nem tetsző szigoru, de tárgyilagos biralatott irjunk.

Sokkal kényelmesebb azt konstatálnunk, hogy a *Télen* kitünő, összevágó előadásban került szinre. Maga a népszinmü igénytelen, kedves dolog, mely egy darab falusi életet tár elénk; igaz, hogy néhol münyelven, a franczia társalgási nyelv magyarositásában szólaltatja meg alakjait, de arra való *Haday* (Marczi) és *Püspöki* (Tapsi), hogy javitsanak rajta.

Margó Zelma csodálatoskép tiszta magyarsággal mondta el Kata szeeepét; jól is játszott, szépen is dalolt és a közönség ugy az ő dalait, mint a Galyasi Pauláét (Annuska) többször élénken megtapsolta. — Jók voltak még *Borcsainé*, özv. Bogárné, *Hevesiné*, Torkosné szerepében; a férfiak közül pedig kiváltak a már emlitetteken kivül: *Hevesi*, (Vasas Józsi) és *Rózsahegyi* (Miklós).

Külön kell megemlékeznünk *Locsareknéről*, ki Böske szerepében a müvészet netovábbját nyujtotta. A tetszelgő vén parasztleányban annyi találó vonást használt, hogy a kellő hatást soha sem tévesztette el. A közönség hálás is volt kedvelt komikánk

---

egy-egy sulyos szónál. Készült valamire. Olyat akart tenni, a mivel arra kényszeritheti azt a sápadt, daczos embert, hogy észrevegye és hogy legalább egy hálás pillantást vessen rá.

A vádló elvégezte a beszédét. Kérte a vádlott legszigorubb megbüntetését, kérte a törvény alkalmazását. A közönség zugott egy kissé. Sajnálta azt a tehetséges embert mindenki. A vádló pedig kihivóan nézett végig a közönségen és az elnök a terem kiüritésével fenyegetőzött.

S az asszony ekkor felemelkedett a padból, a hol ült. Nehezen állt fel. Gyenge volt.

— Nagyságos elnök ur, szólni akarok! — szólt csendesen megkapaszkodva a rácsba, az arcza sápadt volt.

Az elnök intett.

— Tessék.

A nő megtörölte verejtékező homlokát kis selyem zsebkendőjével, aztán mintha erősebbnek érezné magát, mereven kiegyenesedett. A közönség visszafojtotta a lélegzetét.

— Tekintetes törvényszék, én nem kivánom a vádlott megbüntetését. Én felmentését kérem!....

Egy apró öreg urat hátul a teremben elővett a köhögési roham. Szigorúan nézett felé mindenki, mig ki nem ment.

— Tekintetes törvényszék, a szerencsétlenség véletlenül történt. A hibás egyedül én lehetek. Elmondom, ahogy igazán történt. Én szerettem a vádlottat, szeretem most is, volt azonban egy idő, mikor gyülöltem. Egy délután gyülöltem csupán, addig tartott a gyülöletem. Elakartam menni a szinházba, ő akadékoskodott. Nem tudom miért, de addig sohasem szerettem szinházba járni, akkor ugy éreztem, hogy meghalok, hogy ha nem mehetek el este. Ostobaság volt. Azóta megnéztem a darabot és otrombaságnak láttam. A szinhazba nem mentünk, én elmentem tőle. Ott hagytam. És azóta megbántam ezerszer.

Sokat szenvedtem. Szerettem. Ott akartam lenni mellette és nem mertem visszamenni, hogy kiutasit. És a sok átszenvedett álmatlan éjszakán elhatároztam, hogy megölöm magam. Megölöm magam, az ő szemeláttára. Igen azt akartam, hogy szenvedjen ő is, velem szenvedjen. S az alkalom soká késett . . .

— Kérek egy pohárvizet nagyságos elnök ur!

III.

Egyszer aztán megjött az alkalom. Egy április délutánon kocsiztam. Messziről észrevettem őt. Lassan ballagott a gyalogjárón. Közel, mellette nem volt senki. Utasitottam a kocsist, hogy egész a gyalogjáró mellé hajtson.

Nagyon szép délután volt. A nap lemosolygott az égről és az emberek világos ruhákban, mosolyogva jártak mind. Olyan édes volt a levegő. Féltem, hogy nem lesz elég bátorságom.

Ahogy mellé ért a kocsim, kirántottam a zsebemből azt a zömök bulldog-revolvert, amelyik most ott van az elnök ur előtt. Ugyanaz volt. Jól volt megtöltve és azt hittem, hogy egy darab ólom belőle elég lesz. De nem volt elég.

A kocsin ott haladt el mellette. Észrevett. Nem emlékszem már rá, hogy mit kiáltottam neki, de bizonyára olyasvalamit, hogy *isten veled!* és hogy meg-fogok halni s mutattam neki a fegyvert.

Akkor ő odarohant a kocsihoz.

— Kocsis hajts! — kiáltottam, mert a fegyver szerkezete nehezen járt és a kakast az utolsó pillanatban nem tudtam felhuzni. Rémülten kiálthattam és ezért hitte a kocsis is, meg a járó-kelők, hogy vádlott engem megakar támadni:

Utólért. Felkapaszkodott a kocsi hágcsójára. Egy pillanat alatt történt minden, még most is előttem lebeg rémült arcza.

Kiakarta kezemből csavarni a fegyvert. A kakas már fel volt huzva. Én ellenkeztem és megvontam a ravaszt nem egyszer. Többször, villámgyorsan egymásután . . .

Az asszony elhallgatott. A vádló kételkedve csavargatta a fejét.

— És megesküszik erre?

Az asszony elsápadt. Reszketni kezdett, de hamar erőt vett magán. A hangja csengett és nagyon szép volt e pillanatban, mikor mondta:

— Megesküszöm rá, tekintetes törvényszék.

A vádlottak padján pedig az a sápadt arczu daczos ember most felemelte a fejét és ránézett az asszonyra. Szomoruság, bocsánat, imádság volt abban a tekintetben, a mit váltottak.

A történetnek pedig nincs vége.

kitünő alakitásáért, mert minden jelenését élénk tapsokkal jutalmazta.

A rendezés minden izében kitünő volt és ez *Krémer* Jenőnek, ez ambiciózus, derék, szorgalmas rendezőnek az érdeme. Csak az ellen lehetne kifogásunk, hogy a legények egy része lovagcsizmák legyürt vászon-száraiban tánczo nak a fonóban. Soh se láttunk még mi olyan paraszt legényt. Azon kellene igyekeznie a szereplőknek és a rendezőnek, hogy a szinpadi alakitást minél közelebb hozzák a valósághoz. Ezt pedig bokor-ugró szoknyákkal, lakkszárakkal nem lehet, az bizonyos. (*k. i.*)

* **Tiszai Nyiregyházán.** A szintársulat, a mint a hozzánk beküldött jelentésből kivesszük, május 1-én kezdi meg a 40 előadásra tervezett szezont a nyiregyházi szinházban. A személyzet ugyanaz marad mint nálunk; csak a rendezésben áll be némi változás, a mennyiben a jelentésben *Tapolczay* is rendezőnek van jelezve. A társulat 10 tagu zenekart visz magával.

Irodalom — Művészet.

* **Kossuth Lajos iratai.** Most jelent meg *Kossuth* Lajos irataink ötödik s a munkát még be nem fejezett. 500 oldalos kötete, a mely Kossuth Ferencz és Helfy Ignácz előljáró beszédét nem tekintve, egyenest az 1860. évi oktoberi diploma és a varsói értekezlet kritikájával kezdődik. A kötet két részből áll. Első része az 1868. végéig lefolyt eseményeket tárgyalja s a befejező fejezete *utolsó* munkája Kossuthnak. Ebben az idealismus vádja ellen védekezik és a jövőre mutat. A másik rész az 1863-iki lengyel forradalommal s ebben a magyar emigráczió tevékenységével foglalkozik. Bolti ára 5 frt.

NAPI HIREK.

— **A házi pénztár zárszámadása.** Szabó József főszámvevő most fejezte be a házi pénztár 1894. évi zárszámadásának összeállitását. Addig is, mig részletesen és az indokolásokkal együtt ismertetjük a város mult évi háztartásának képét feltüntető eme nagy munkálatot, közöljük a főrovatok szerinti eredményt, mely a következő:

Bevételek.

A. Rendes bevételek:

Pénztári maradvány 1893-ról	2,122	frt	44 kr.
I. Sámsoni birtok	5,175	„	— „
II. Szováti birtok	62,574	„	67 „
III. Debreczeni szántók és kaszálók	150.112	„	47 „
IV. Debreczeni legelő	76,142	„	98 „
V. Ménes	9,781	„	70 „
VI. Erdő gazdaság	219,135	„	66 „
VII. Városi épületek	134,699	„	37 „
VIII. Cserép és tégla gyártás	146,162	„	27 „
IX. Könyvnyomda	17,226	„	08 „
X. Fuvarozás	296	„	87 „
XI. Javadalmak	6 179	„	11 „
XII. Vásárvám és piaczi jövedelem	98,551	„	36 „
XIII. Cselekvőtőkék és kamatai	108,885	„	98 „
XIV. Fizetések és hivatali szükségletek	6380	„	37 „
XV. Egyházak, iskolák, intézetek	5084	„	77 „
XVI. Helyrendőri intézmények	12,235	„	04 „
XVII. Szinház	—	„	— „
XVIII. Vegyes bevételek	2418	„	13 „
XIX. Árvaszék	5304	„	16 „
XX. Katona szállásolás	5789	„	24 „
XXI. Közkórház	417	„	97 „
Összesen:	**1.074 676**	frt	**14** kr.
B. Rendkivüli bevételek	1,172 521	frt	57 kr.
Átmeneti bevételek	87.395	„	45 „
Főösszeg:	**2,334.593**	frt	**16** kr.

Kiadások.

A. Rendes kiadások:

I. Sámsoni birtok	1388	frt	89 kr.
II. Szováti birtok	15,242	„	47 „
III. Debreczeni szántók és kaszálók	30,259	„	42½ „
IV. Debreczeni legelő	47,194	„	38 „
V. Ménes	16,406	„	58 „
VI. Erdőgazdaság	161,179	„	32 „
VII. Városi épületek	36,426	„	38 „
VII. Cserép- és tégla gyártás	100,175	„	26 „
IX. Könyvnyomda	23,816	„	67 „
X. Fuvarozás	6703	„	46 „
XI. Javadalmak	279	„	42 „
XII. Vásárvám és piaczi jövedelem	52196	„	18 „
XIII. Szenvedő tőkék és kamatai	182,631	„	25 „
XIV. Fizetések hivatali szükségletek	108,091	„	20 „
XV. Egyházak, iskolák, intézetek	39992	„	72 „
XVI. Helyrendőri intézmények	126,048	„	26 „
XVII. Szinház	11,092	„	58 „
XVIII. Vegyes kiadások	1705	„	46 „
XIX. Árvaszék	13839	„	81 „
XX. Katona szállásolás	9529	„	13 „
XXI. Közkórház	10778	„	31 „
Összesen	994977	frt	8½ kr.
B. Rendkivüli kiadások	1,034,400	„	51 „
Átmenetiek: bánatpénzek visszafizetésére	1930	„	20 „
készpénzben megtéritendő előlegekre	218,710	„	75 „
elszámolás melletti előlegekre	81.921	„	47 „
Főösszeg:	2,331,940	frt	01½ kr.

melyet ha levonunk a bevételek főösszegéből, marad pénztári maradvány 2643 frt 14½ kr.

Némi összehasonlitásul fölemlitjük, hogy a főkönyvi előirás szerint a rendes bevételeknél előző évi hátrány volt 234,562 frt 46 kr, 1894. évi előirás 987,857 frt 19 kr, összes követelés tett 1.222,419 frt 65 krt, — és ebből tényleg befolyt 1.074,676 frt 14 kr, befizetetlenül maradt 147,743 frt 63 kr. A rendes kiadások rovatáoál a várost előző évről 16,898 frt 85 kr terhelte, melyhez 1894-ben 1,031,270 frt 20½ kr előirott teher járult; ezzel szemben kifizettetett 994,977 frt 51 kr. — igy a város hátrányban maradt 54,191 frt 97 krral.

— **A zenede jegyzőkönyvének hitelesitése.** A Zenede egylet házfelavatási ünnepül f. év márczius hó 17-én fényesen sikerült hangversenynyel egybekötött diszgyülést tartott. E diszgyülés jegyzőkönyvének hitelesitésére hivott össze vasárnapra ülést Sesztina Lajos elnök. A jegyzőkönyvet a következők hitelesitették aláirásaikkal, kik a diszgyülésen jelen is voltak: Gróf *Dégenfeld* József főispán a megyei küldöttség részéről, *Puky* Gyula kir. táblai tanácselnök a birói kar részéről, *Simonffy* Imre kir. tan. polgármester, mint a városi küldöttség feje, *Wolafka* Nándor mint a r. kath. egyház püspöke, *Balogh* Ferencz tanár a jelenlétében gátolt *Kiss* Áron ref. püspök helyett, továbbá idős *Csanak* József és dr. *Ujfalussy* József. Az elnökség részéről pedig *Sesztina* Alajos elnök, *Simonffy* Emil igazgató és *Márton* Imre jegyző hitelesitették a jegyzőkönyvet, mely szép emlékül az egyesület levéltárába tétetett.

— **Felolvasó gyülés.** A debreczeni ev. ref. tanitótestület folyó hó 24-én, azaz szerdán dé után 4 órakor, az ev. ref. egyház tanácstermében felolvasó ülést fog tartani a következő renddel: 1. Miért mozognak a golygók a nap körül? Irta és felolvassa Simon István. 2. Haldokló mellett. Irta: Tempa M., szavalja Tassi Miklós. 3. Az izgatás, mint nevelési eszköz. Irta és felolvassa Csurka István. E gyülésre a tanügybarátokat és a nagy közönséget tisztelettel meghivja. Dávid Mihály elnök., Tassi Miklos jegyző.

— **Nemzetiségi ifjak Debreczenben.** A debreczeni kollégium folytonosan nagy vonzerőt gyakorol a különböző nemzetiségi ifjakra is akik a magyar nyelvalapos megtanulása végett jönnek a tősgyökeres magyar városunkba. Csupán a jogakadémiának ez idő szerint 4 roman, 1 szerb. 1 olasz és 10 német, összesen tehát 16 idegen ajku hallgatója van, akik jóviszonyban vannak a magyarokkal. Közöljük a nevüket is e magyarul tanulni vágyó s szeretjük hinni hazafiasan is érező ifjaknak. — Románok ezek: Stefler Oprea (Szeben m. Szebistye: atyja lelkész.) Boita Spiridion (Fogaras m. Ó-Tohán; atyja földbirtokos). Urdea György (Fogaras m. Szid; atyja földbirtokos). Jarda Dániel (Beszterce-Naszód m. N. Monor. atyja földbirtokos). Németek, illetőleg szászok: Binder József (Szeben m. Szász-Szebes; atyja földbirtokos). Krausz Ernő (Szeben m. Szász-Sebes; atyja erdész) Adleff Sámuel (Maros-Torda m. Szász-Régen; atyja iparos). Brecher Sándor (Beszterce-Naszód m. Szálva). Bruckner Arnold (Szeben m. N.-Szeben; atyja ügyvéd). Jakóby Gyula (Brassó; atyja kereskedő). Knall Albert (Besztercze; atyja iparos). Konrád Gusztáv (Szeben m. Ujegyház; atyja jegyző). — Krummel Eberhold (Brassó; atyja zenetanár). — Sanchen Károly (Besztercze; atyja földbirtokos). Szerb: Stefanovics Zsarkó (Ujvidék; atyja ügynök). Olasz: Rosenkart György (Fiume; atyja kucséber) Ez a névsor is, mely a középiskolák idegen ajku növendékeinek névsorával volna csak teljes, eléggé igazolja a tervezett debreczeni egyetem nemzeti hivatását.

— **Öngyilkos kőmüves tanoncz.** Egy 18 éves gyermek-ifju követett tegnap el öngyilkosságot. Marsalkó Sándor kőmüves tanoncz tegnap délután 6 órakor szüleinek Vendég-utczai lakásán fobe lőtte magát s azonnal meghalt. A kőmüves tanoncz Stegmüller Árpád helybeli épitőmesternél volt alkalmazásban s derék szorgalmas fiunak ösmerték. Tegnap feltünt szüleinek, hogy a máskülönben kötelességét mindég pontosan teljesitő kőmüves tanoncz délután nem ment dolgozni. Járt, kelt az udvaron, busan lehorgasztott fővel. Délután 2 órakor egy temetési menet haladt el előttük s a fiu könnyes szemekkel nézett a koporsót kisérő közönség után s a mellette álló Schwarcz Jankának ezt szólt:

— Beh szép is a temetés!

A leány meglepetve kérdezte, hogy mit jelent e felkiáltása, ő csak azt felelte:

— Majd megtudja ho nap! Délután 6 óra tájban nem látták. Kis testvére, a 8 éves Róza felment a padlásra s bátyját vérében ott találta a szalma között. Anyjának a még mit sem sejtő kis leány elmondta, hogy Sándornak a fejéből ömlik a vér. Anyja felment a padra s fia a szalma között feküdt elterülve — holtan. Mellette egy hat lövetü 9 mm. forgópisztoly feküdt, melyből csak egy töltés hiányzott, az, melyet magának szánt. Hogy miért követte el az öngyilkosságot, azt nem is sejtik. Legvalószinübbnek azt tartják, hogy gyógyithatatlan betegsége miatt lett öngyilkossá. Rajzfüzetének egy levelét tele irta, de az öngyilkosság okát ott nem emliti. Levelét igy kezdi.

„Énnékem leszólottak az egekből: irigyeidtől soha meg nem menekülsz, bujdossál el tőlük a másvilágra, ott lesz boldogságodnak fénysugara. Apám, anyám ne busuljanak. Barátaim látogassák meg siromat.

Levele további részében felemliti minden ösmerősét s elbucsuzik tőlük. Egy Szatmári nevü emberről igy ir:

— Szatmári elvette életem fele részét.

Levelének végső sorai a következők:

Mind azon felül meghagyom, hogy a temetésem egyszerü legyen és engem ki ne keritsenek és telölem apám, anyám soha ne busuljanak. Nagyon felkérem még egyszer s ti barátaim látogassátok meg siromat, mert titeket szerettelek. Isten áldjon benneteket."

Az öngyilkos gyermek-ifjut ma délután fetbonczolják s szüleinek lakásáról fogják eltemetni.

— **A szerencse változandósága.** Széles körben ismerték Debreczenben *Csapó* Ferencz épitő mestert. Törekvő, szorgalmas iparos volt, a ki rövid idő alatt igen szegény sorsból küzdötte fel magát annyira, hogy több háza, szőllője s az épitési vállatokba szükséges szép felszerelése volt már. A szerencse azonban egy idő óta hátat forditott neki. Régi erélyéből ez által lassanként veszniteni kezdett; munkakedve megcsökkent s a mulatozásban keresett szórakozást. Rövid idő alatt körülbelől 20,000 frtra szaporodott adósságainak összege. Sokat vesztett a n.-uj-utczán lévő Balogh-féle emeletes ház épitésénél, állitólag körülbelől 18,000 frtot. Talán ez adta meg az első lökést ahoz, hogy a gyorsan meggazdagodott, ambitiózus épitő mester ismét a szegénységbe süllyedjen. F. hó 19-én este bucsuzott el barátaitól, hogy végkép elköltözzék Debreczenből. — Hitelezői közül többen az állomásnál kinos jelenetet rögtönöztek a távozónak, követelőzvén tőle, de a rendőri beavatkozás elejét vette a további inzultálásnak. Neki ment a nagyvilágnak czéltalanul. Feleségét, gyermekeit itthon hagyta egy ideig. Butorait, felszerelését tegnap árverezték, ma házára, szőllőjére kerül a sor.

— **Eljegyzés.** *Miklós* Samu magánhivatalnok Budapesten eljegyezte Morton Mártha kisasszonyt Nyitráról.

— **A keleti akadémia Bulgáriában.** Falk Armin debreczeni kefegyáros, ki gyártmányait óriási mennyiségben szállitja keletre, nagyobb utat tett keleten, honnan a napokban visszaérkezik. Pénteken, Sophiában időzése alkalmával több magyar honfitársaival találkozott. A budapesti keleti akadémia kirándulást rendezett keletre s a kirándulók, névszerint: Nagy Dezső, Böhm Gyula, Eisner Jenő, Nussbsum Lipót, Molnár Izsó növendékek, dr. Kunos Ignácz és Mátray Elemér tanárok, Szterényi József iparfőfelügyelő s ifj. Szterényi József jogász pénteken érkeztek meg Sophiába, hol a magyar kereskedelmi muzeum képviselősége fogadta őket. Délben a társaság tiszteletére a „Panachow" szállodában bankettet rendeztek. A kirándulókon kivül ezen a banketten jelen voltak br. Hönning osztrák-magyar konzul, Kugel osztályfőnök a bolgár kereskedelmi muzeumból, Diósy Ödön, a magyar kereskedelmi muzeum sophiai főnöke, Szentmiklósy Elemér és Danzinger Sándor, a magyar kereskedelmi muzeum hivatalnokai és Falk Armin debreczeni kefegyáros. A banketten a toasztokban nem volt hiány. Az első toasztot Diósy Ödön mondotta ő felségére és a királynéra és üdvözölte a tanulmányutra kirándult honfiakat. — Ezután Szterényi József iparfőfelügyelő köszöntötte fel Bulgária fejedelmét és fejedelemasszonyát. A társaság a legvigabban délután 4 óráig maradt együtt és azután Sophia nevezetességeinek megtekintésére indult. Tegnap délután a társaság vonatra ült s folytatta utját tovább. A legközelebbi állomás, hol kiszállanak, Konstantinápoly lesz.

— **A Gönczy-tanitó egyesület** központi bizottsága f. hó 24-én azaz szerdán d. u. 6 órakor az Otthonban (kereskedelmi akadémia épületében, gyülést tart, mely gyülésre a központi bizottság t. cz. tagjai tiszt-lettel meghivatnak. A központi bizottság elnöksége.

— **Szerencsétlenség.** Ma reggel a Kossuth-uteczán Berger Jenő épitkezésénél szerencsétlenség történt. *Tóth* Ferencz napszámos fejébe a tetőről rá esett egy tégla s azt teljesen szétzuzta. Dr. Sárváry Gyula városi főorvos a sulyosan megsérült napszámost a közkórházba szállitatta.

— **A sikkasztó hagyatéka.** Tizenhatéves sikkasztási ügy ért most véget Hajdu-Dorogon egy miniszteri rendelettel. Kozák György, a város egykori közuti pénztárkezelője hagyta holta utánra ezt a kis restanciát, elsikkasztva a rábizott kasszából másfélezer forintot, előbb azonban vagyonát átiratta családjára, ugy, hogy az elsikkasztott összeg a város nyakába maradt. Hajdu-Dorog az elsikkasztott pénz leirását kérelmezte a kereskedelmi miniszternél, a ki 517 frtot hagyott meg belőle a városi kassza terhéül mert ennek az összegnek elsikkasztását — a miniszteri leirat szerint — a város, kellő ellenőrzés mellett, megakadályozhatta volna.

— **Áthelyezés.** Az igazgatósági miniszter Jancsó Gyula Csáktornyai járásbirósági telekkönyvvezetőt a debreczeni törvényszékhez helyezte át.

— **Elgázolt gyermek.** Tegnap délután Szücs Mihály helybeli gazda kocsisa Kádár Gábor a néptömeg között oly sebesen hajtott végig, hogy Nábrády Ferencz napszámos 4 éves kis fiát elütötte. A szekér keresztül ment a gyermek mellén és hasán s ha a 69. sz. rendőr Végh Mihály idejekorán nem érkezik oda, a gyermeket holtan huzzák ki a szekér alól. A gyermeknek könnyebb sérülései történtek.

— **Vásári zsebmetszők.** A vásári zsebmetszőknek a mostani vásáron nem volt valami nagy szerencséjük. Moskovitz Béla rendőrügynök folyton figyelemmel kisérte őket s fáradozása nem is maradt siker nélkül. A zsebmetszők leginkább a komédiásbódék körül próbáltak szerencsét, de nem mentek semmire, mert Moskovitz hamarosan elcsipte őket. A vasárnapi s a tegnapi nap folyamán az ügyes rendőrügynök tiznél több zsebmetszőt ért tetten, kik leginkább nőszemélyek s vidékre valók. Az elfogottak: Lakatos Rozália, Nagy Gusztáv és neje Ortós Julcsa, ki a rendőrügynöknek 2 frtot adott, csak hogy bocsássa szabadon. Balog Juliánna, Rostás Lidi, Nagy Juliánna — ki dulakodás közben meg is harapta Moskovitz kezét, — Szabó Józsefné helybeli polgárasszonys Báré János. Ezeken kivül egész csapat ilyen veszedelmes ember-fajt keritettek kézre. A rendőrség Balog Juli ügyét áttette a kir. ügyészséghez, a többieket pedig végképen kitiltotta Debreczen területéről s haza toloncztoltatta őket.

— **Helyreigazitás.** A lóversenyről irott tudósitásunkban a versenybiróság tagjai között tévesen emlitettük gróf Nemes János nevét aki most Bécsben van beteg atyánál. — Nemes János grófot a lóversenyen Szapáry György gróf helyetesitette.

— **Mai számunknak** *Kardos Laura női divatáruüzletről* szóló hirdeté-re ehelyütt is fölhivjuk t. olvasóink szives figyelmét.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest április 23. (A Deb. Ell. ered. táv. Érk. d. u. 3 ó. 40 p.) A képviselőház ma rövid ülést tartott, melyen a napirend előtt Zichy Jenő gr. hosszabb időre terjedő szabadságot kér a magyarok eredetét kutató ázsiai expedicziójára.

Ugron Gábor és Madarász József a Ház élénk derültsége között elismerésüket fejezik ki Zichy Jenő gróf e vállalkozása fölött, szerencsét kivánva utjához. A Ház minden vita nélkül megadja a kutató grófnak a kért szabadságot.

Sima Ferencz ügye.

Budapest, április 23. (A „D. E." ered. táv. Erk. d. u. 3 ó. 40 p.-kor.) A képviselőház mai ülésén Ugron Gábor felszólalt és bejelenti azt az esetet, hogy Mátéffy Kálmán dorozsmai főszolgabiró Szentesen a vasuti állomásnál többek jelenlétébe tettleg insultálta Sima Ferencz képviselőt. Ugron ebben az inzultált képviselő mentelmi jogának megsértését látja és mint ilyent jelenti be, kérvén a belügyminisztert és a Ház elnökét, hogy ez ügyben haladéktalanul intézkedjenek.

Perczel Dezső belügyminiszter, válaszol a felszólalásra, kijelenti, hogy ez ügyben magát haladéktalanul informáltatni és a szükséges lépéseket megtenni fogja.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, április 23. (A D. E. er. távirata. Érkezett d. u. 4 ó.) Bessenyei Ferencz és Weszter Imre előadók a képviselőház mai ülésén beterjesztik a bizottsági jelentéseket a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatról. Ugron Gábor felvilágositást kér a képviselőház munkaprogrammjáról; Bánffy Dezső báró miniszterelnők felsorolja a kisebb javaslatokat, melyeket még a delegácziók előtt fognak tárgyalni. A képviselőház elhatározza, hogy csütörtökön a reczepcziót, pénteken pedig a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatokat fogja tárgyalni.

Maczedóniai küldöttség a bolgár fejedelemnél.

Budapest, ápr. 23. (A D. E. ered. táv. Érk. d. u. 4 óra.) Ferdinánd bolgár fejedelem ma a maczedóniai küldöttséget fogadta. Ferdinánd a küldöttség tagjai előtt kijelentette, hogy a szultán elleni mozgalmakat határozottan elitéli, törekvéseiket esz-teleneknek tartja.

A cubai lázadás.

Budapest, április 23. (A D. E. er. táv. Érk. d u. 4 ó.) Madridból sürgönyzik, hogy a cubai függetlenségi mozgalom annyira komolyodik, hogy Spanyolország az amerikai egyesült államok segitségéhez szándékozik folyamodni.

A japán-kinai béke.

Budapest, április 23. (A „D. E." ered. táv. Érkezett d. u. 4 órakor). Hiroshimából érkezett táviratok jelentik, hogy a japáni császár kiáltványban tudatja a néppel a béke helyreálltát Japán és Kina között. Népétől alázatosságot, szerénységet követel; követeli hogy a czivilizáczió utján tovább haladjanak, erősen tiltja az idegenek sértését elbizakodottságból. Kéri népét, hogy különösen a kinaikat tiszteljék meg barátságuk s bizalmuk renkivüli jeleivel.

Közgazdaság.

Gazdaközönségünkhöz.

— Felhivás az 1896. évben Budapesten rendezendő időleges élőállat-kiállításokban való részvételre. —

A milleniumi kiállitás Debreczen városi és Hajdumegyei helyi bizottságának elnöksége közelebb az időleges kiállításokban való részvételre szólitja fel mindama tényezőket, amelyek, azon kivül, hogy hazafiui kötelességet teljesitenek ez által, sikeresen állhatják meg helyöket a nemzet eme nagy versenyében. Egyidejüleg szétosztja a bejelentési iveket is.

Az állattenyésztőkhöz intézendő felhivás, melynek közlésére fölkéretünk, igy hangzik.

Az 1896-iki ezredéves országos nemzeti kiállitásnak czélja az lévén, hogy hazánk közgazdaságának hü képét bemutassuk, természetszerüleg állattenyésztésünknek, mint mezőgazdaságunk egy igen fontos ágának ezen kiállitásban előkelő szerepet kell játszania.

Ez okból az ezredéves kiállitás tartama alatt, minden egyes állattenyésztési ág bemutatása terveztetik és ezek a kiállitások a következő sorrendben fognak megtartatni:

1. Első lókiállitás (Használati lovak) május 5—13-ig.
2. Hizott szarvasmarhák és juhok kiállitása május 15—21-ig.
3. Tenyészjuhok kiállitása máj. 24—31-ig.
4. Baromfi- és ebkiállitás jun. 6—11-ig.
5. É ő méhek kiállitása aug. 20—31-ig.
6. Tenyésztéssertések kiállitása szeptember 1—8-ig.
7. Hizott sertéseknek kiállitása szeptember 1—8-ig.
8. Tenyészszarvasmarha- és bivalykiállitás szeptember 14—22 ig.
9. Második lókiállitás (tenyészlovak) október 5—12-ig.

Hazánk még ma is földmivelő állam lévén, kétségtelen, hogy közgazdaságunk legfontosabb ágát mezőgazdaságunk képezi.

Ha mezőgazdaságunk szilárd alapokon nyugszik, az, iparunknak erőteljes fejlődését mozditja elő, az észszerüen üzött mezőgazdaság és a megizmosodott ipar pedig egészséges, a haza határain messze tulterjedő, a nemzetet vagyonossá tevő kereskedelmet teremt.

Minthogy tehát iparunk és kereskedelmünk fellendülése, mezőgazdaságunk fejlődésétől van feltételezve; minthogy továbbá mezőgazdaságunk felvirágzásának jelentékeny tényezőjét az állattenyésztés képezi: ez utóbbi tényező a legnagyobb figyelemre érdemes.

Állattenyésztésünk hü képének bemutatására, a fennebb részletezett állatkiállitási programm bő alkalmat nyujt.

Ezen programm azonban csak üres keret, melynek *diszes betöltésére magyar gazdáink és állattenyésztőink vannak hivatva.*

Tenyésztőink *hazafiságába vetett hitünk* és bizalmunk vezet tehat akkor, midőn azokat felkérjük, hogy a kiállitásban *minél tömegesebben vegyenek részt* és minél *több és szebb állatot* jelentsenek be, hogy ez által az ezredéves kiállitásnak ezen vonzó része minél fényesebb sikert arathasson.

Hazafias kötelességük teljesitése annál könnyebb, mert az tenyésztőinknek az állatkiállitásokon nemcsak erkölcsi elismerésre, azaz a kiállitásokon való kitüntetésre nyujt alkalmat, hanem a kiállitásokon való tömeges részvétel a *tenyésztés termékeinek előnyösebb értékesitését* mozditván elő, ugy hazánk összes tenyésztésének, mint az egyes kiállitóknak is anyagi hasznot biztosit.

Hazai állattenyésztésünk az utóbbi időben rendkivüli haladást tett, mutassuk be tehát ezen haladást ugy saját honfitársainknak, mint a külföldnek és javitsuk ezáltal állattenyésztésünk termékei kedvező értékesitésének konjunktúráit.

Lótenyésztésünk valamennyi tenyésztési ág között a legnagyobb virágzásnak örvend hazánkban.

Hadseregünk lószükséglete bő fedezetet lel magában az országban, sőt számos külföldi hadsereg részére is hazánk nyujtja a legjelentékenyebb források egyikét, és ha a kiállitásokon ujabban és bővebben bemutathatjuk a külföldnek, hogy hol és mily árakon szerezheti be nálunk a katonai czélokra alkalmas lovakat, e nemü lókivitelünket még igen jelentékenyen fokozhatjuk.

Közép és kisebb termetü, jóvérü, sebes hámos és hátas lovaink kivitelét nagy mérvben megszaporithatják egy sikeres lókiállitáson szerzett uj kereskedelmi összeköttetések.

Fényes példát nyujt erre az 1885. évi országos kiállitás alkalmával rendezett lókiállitásunk sikere, mely azt eredményezte, hogy a következő években lókivitelünk jelentékenyen emelkedett.

Ha tehát az 1896-iki két lókiállitáson nemcsak népies lótenyésztésünk méltó képviseltetéséről gondoskodunk, hanem a nagyobb és kisebb ménesek tulajdonosai is, állami lótenyészintézeteinkkel karöltve, azon lesznek, hogy országos lótenyésztésünk szinét javát bemutassák, ugy biztos várható, hogy magasabb értékü, nemesebb vérü, fényüzési czélokra szolgáló lovaink jobb értékesitésének és nagyobb kivitelének ujabb forrásai megnyilni.

(Folyt. köv.)

* **Fizető pénztár a pályaudvarban.** Értesitjük a t. szállitó közönséget, hogy Debreczen állomáson feladatott gyors és teheráru küldemények után befolytként értesitett utánvétek folyó évi május hó 1-től kezdve **nem az illető árupénztárnál**, hanem külön e czélra létesitett "*fizetőpénztárnál*" kerülnek kifizetésre. — Ugyanott fognak ezentul kifizettetni mindazon dijtöbbletek, kártéritési és visszatéritési összegek is, melyek kifizetés végett Debreczen állomásra utalványoztattak. A „fizetőpénztár" a feladási melléképület földszintjén az eddig raktár irodának használt helyiségben van elhelyezve és hivatalos órái ünnep és vasárnapokat kivéve naponta d. e. 9 órától déli 12 óráig. *Debreczen*, 1895. **április 17. Az üzletvezetőség.**

Ingatlanok forgalma.

1895. april 12—20.

1. Vecsey Imre eladja Kis-Csapó-utczai 371 sorszámu házát 16.000 frtért Pellet Sándorné Csanády Margitnak.

2. Özv. Böszörményi Imréné Szabó Juliána köntőskerti szőllőjének 518 □ öl területü részét megveszi Gáti János és neje Némethi Juliánának 400 frtért.

3. Stegmüller Árpád és neje Stegmüller Irma megveszik Major Anrás és neje Facsar Zsuzsána Kis-szapanos utczai 407 sorszámu házát 2350 frtért.

4, Kovács Mihály mint kiskoru gyermekei gyámja eladja a pereczes utczai 657 sorszámu házát 2100 frtért Gulyás Géza és neje Tóth Juliánának,

5. Kerezsi István és neje Szegedi Zsuzsánna Borz utczai 1289 sorszámu házát megveszik Nagy János és neje Posta Sára 2000 frtért.

Debreczeni városi szinház.

Idénybérlet 157 szám. Páratlan bérlet

Ma Kedden, 1895. április 23-án.

Rip van Winkle.

Operette 4 felvonásban. Irta Ceremieux, zenéjét: Planquete Róbert.

Holnap szerdán 1895 áprl. 24-én

Erdö szépe.

Szinmü 3 felv.

HETI MÜSOR.

Pénteken, április 26. Troubadour Verdi operája páros bérletben.

Szombaton, április 27. Vizvári Gyula első vendég-felléptével: Buborékok Csiky Gergely vigjátéka. (Bérletszünet.)

Vasárnap, apr. 28. A nagyapó Szigligeti népszinmüve Vizvári Gyula vendégfölléptével, bérletszünetben.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai" nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: **Eötvös K. Lajos.**

Helyettes szerkesztő: **Katona Imre.**

Ügynökök és képviselők

kedvező feltételek mellett alkalmazást nyernek, ugy helyben valamint a vidéken.

Beválás esetén fix javadalmazás.

Kimeritő ajánlatok a „GIZELLA-EGYLET" kiházasitó biztositáshoz, Budapest, Gizella-tér 2. czimzendők.

Lakásváltoztatás alkalmából.

Kardos László

Kossuth-utcza

ajánlja szőnyeg raktárát,

mely az **ocsó faj** szőnyegektől a legfinomabb Smyrna,

Perse Axminster Gobelin

szőnyeg fajokig gazdag választékot nyujt.

Bagdad és Emil butorátvetőit

valamint egész garniturára behuzatait. (3)

Adler-féle

tajték pipák

és

szipkák

gyári árak mellett

kaphatók,

ugyszintén angol és solingeni aczél zsebkések és ollók, legjobb minőségü pénz és szivartárczák, férfi kalapok és nyakkendők

előnyös árak mellett beszerezhetők

Szent-Királyi Tivadar

müipar-áruk raktárában.

Fedélcserép

szabadalmazott, legkitünőbb minőség, darabonként egy kilogrammnyi suly, waggonirozva ezrenként 11 forintért kapható **Zsoldos Ferenczné!** Szentesen.

Női ruhák

a legdivatosabb kivitelben készittetnek

Kunz József és Társa czég

női divatáru osztályában.

Gyász ruhák 6 óra alatt.

Tavaszi és nyári ujdonságok és különleges egyes ruhára való szövetek raktárra érkeztek.

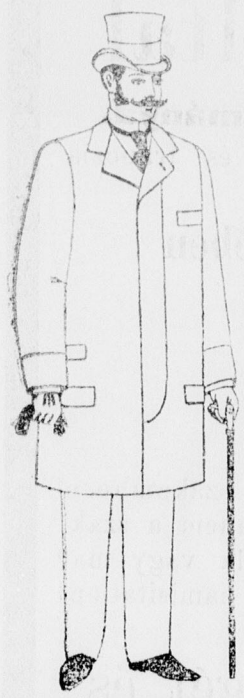

Valódi kék és fekete angol Cheviot öltönyök 16 és 20 forint divat és Loden öltönyök füzöld és barna 17 forintért kaphatók

Neumann M.

budapest-bécsi czégnél Debreczen, főtér, a m. kir. postával szemben. Vidéki megrendelések utánvét mellett eszközöltetnek. Meg nem felelő áruk szivesen kicseréltetnek.

392. / 1895. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni királyi jbiróságnak 6291/1895. P. sz. végzése folytán közhirré tétetik, miszerint Weinberger Lajos és testvére kereskedő czég részére Kabdebó Ottó, debreczeni lakostól 566 frt 37 kr. tőke, ennek 1895. évi február hó 14-ik napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 46 frt 97 kr. perköltség erejéig 1891. évi mártius hó 9-én biróilag lefoglalt és 1050 frt 95 krra becsült üzleti áruk és fölszerelvényekből álló ingóságok **1895. évi május hó 6 án délelőtti 9 órakor** kezdetét veendő és Csapó-utczán, alperes üzletében D. Weinfeld czég 218 frt 9 kr tőkekövetelése és járulékai, Nagy Árpád 1040 frt tőke követelése és jár., Izsay Miklós 1082 frt tőke követelése és járulékai, a Takarék és Hitelintézet 100 frt tőke követelése és járulékai, Jakab Morberger czég 129 frt 58 kr tőke követelése és jár., végre Kubinyi Bertalan 120 frt tőke követelése és járulékai kielgitése végett is egyidejüleg megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet igérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1895. április hó 20-án.

Török Péter
birói kiküldött.

2492 / 1895 tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Debreczen sz. kir. város végrehajtatónak Karsai Pálné Csontos Juliánna végrehajtást szenvedő elleni 259 frt 77 kr tőkekö vetelés ésjáru lékai iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a debr. kir. járásbiróság) területén lévő Debreczenben fekvő,a Debreczen puszta Nagy-Cserei 160. sz. tjkvben A + 1094, 1092 hrsz. a. foglalt ingatlanokra az árverést 1245 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1895. évi julius hó 2-ik napján délután 3 órakor** a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 124 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1895. évi április hó 5-ik napján.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Nagy Károly
kir. törvényszéki biró.

Éppen

a tavaszi nagy vásárra érkeztem haza

bécsi bevásárló utamból,

a honnan magammal hoztam mind a mi szép, divatos és izléses csak található

tavaszi és nyári női és gyermek kalapokban,

FEJ- és NYAKÉKEKBEN,

VIRÁGDISZEKBEN és BÉBÉ FŐKÖTŐKBEN.

Dusan fölszerelt női divattermemet ugy a mélyen tisztelt debreczeni közönségnek, mint a vásárra érkező vevőknek becses pártfogásába ajánlva, maradok kiváló tisztelettel

KARDOS LAURA

(Kossuth-utcza, Simonffy-ház.)

Ujdonság!

Női ruha szövet, diszek,

MOSÓ KELMÉK és

Napernyőkben.

Nagy választék:

Női és gyermek köténykében

GYENES LAJOS-nál

Városház-épület.

Általános értesités

Miután orvosi körök a bőrápolás fontosságát és szükségességét bebizonyitották, nem lehet elég sürgősen ismételni, mily káros benyomást tesznek szódatartalmu és rosz összeállitásu szappanok az emberi bőr müködésére, szépségére és hogy rosz szappan nemcsak a bőrt rontja el, hanem számtalan fertőző betegség álta egész jólétünket megzavarja.

A szappan ezért egy rendkivül fontos napikérdés, mely mindazok érdeklődését felkölti, kik elég belátással, önszeretettel és energiával rendelkeznek a természettől nyert adományokat: mint szépség és egészség, ápolni és megtartani.

Ha a jó szappan megválasztása ezelőtt gondokat okozott, ugy ma ez igen meg van könnyitve a felülmulhatatlan minőségü

Bergmann-féle Liliomtej-szappan által

csakis Bergmann és Társa Drezda és Teschen az Elba m. valódi gyártmánya.

Ezen szappanban midazon tulajdonságok egyesülnek, melyekkel a legfinomabb angol és franczia gyártmányok egyenkint birnak.

Bergmann Liliomtej-szappana egyetlen a maga nemében

hibátlan gyártmány,
helyes arányban összeállitva.

rendkivül tiszta gyártmányu,
és kellemesen üditő illatu.

Ezen szappan legkiválóbb és legkarakterisztikusabb sajátságai:

gyöngédsége és tökéletes neutralitása,

mely a bőrápoláshoz valósággal nélkülözhetlenné teszi, mit Németország legkiválóbb vegyészei, szakemberei és Dermatologjai vizsgálataik és vegyelemzéseik alapján állitanak és bebizonyitanak. Nem mi, hanem a szakbirálat mondja: **„Bergmann liliomtejszappana** a legkiválogatottabb zsiradékokból, szóda vagy más káros anyagok hozzátétele nélkül készül, nem mint a mai gyártmányok nagy része; tiszta és hamisitatlan ez által a bőrre nyert benyomása a legelőnyösebb; t. i.

a szépséget előmozditó, a teint finomitó és a bőr üdeségét és gyöngédségét megőrzi.

Ha a Bergmann-féle liliom-tej szappan elsőranguságát még nyomatékosabban kellene bebizonyitani, ugy felemlithetjük, hogy a kereslet napról-napra nő, hogy a legfinomabb és legelőkelőbb körök használják s végül a legjobban meggyőző tény, hogy a legelkeseredettebb ellenség is elismeri ezen szappan kiváló finom minőségét.

Bergmann liliomtej szappana rendkivül olcsó is. Minősége és ezon tulajdonságánál fogva, hogy felényi idő alatt mosódik el, mint más szappanok, **még 40 kr. ár mellett is olcsóbb**, mint azok, melyek bár kisebb összegért kaphatók, de csekélyebb tulajdonságaik miatt sokkal drágábbak.

Nem létezik szappan, mely olcsósága és a bőr szépségére oly fontos tulajdonsága által oly kiváló sikereket érjen, mint Bergmann liliomtej szappana s ezért nemcsak azoknak, kik bőrt és szépséget sikeresen ápolni akarnak, de különösen anyáknak

gyermekeik és csecsemőik fürösztéséhez legmelegebben ajánlható

mint a világ legjobb toilette szappana.

KAPHATÓ:

Rothschnek V. Emil gyógyszertárában **és Faller Gyulánál,**

valamint a legtöbb gyógyszertár, drogueria és illatszer üzletben.

Tessék határozottan

Bergmann liliomtej-

szappanát kérni

Bergmann és társa

Drezda es Teschen, az Elbe melletti gyárából.

mert már kétféle rossz utánzat létezik.

„Csokonai" nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1895.